

Mustafa Büyükkolancı'ya Armağan
Essays in Honour of Mustafa Büyükkolancı

AYRIBASIM / OFFPRINT

Mustafa Büyükkolancı'ya Armağan

Essays in Honour of Mustafa Büyükkolancı

Editör / Edited by

Celal ŞİMŞEK

Bahadır DUMAN

Erim KONAKÇI

Mustafa Büyükkolancı'ya Armağan
Essays in Honour of Mustafa Büyükkolancı

Editör / Edited by

Celal Şimşek
Bahadır Duman
Erim Konakçı

ISBN 978-605-4701-53-7

© 2015 Ege Yayıncılık, İstanbul

Yayınçı Sertifika No / Publisher Certificate No: 14641

Bütün hakları saklıdır. / All rights reserved.

Kapak Tasarımı
Mustafa Bilgin

Bu kitapta yayınlanan makalelerdeki bilimsel içerik ve etik ile ilgili tüm sorumluluklar yazarlarına aittir.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

The academic content and ethical responsibility of the articles published here rest upon their authors.
Quotations may be made with proper citation.

Baskı / Printed by
Matsis Matbaa Hizmetleri
Sefaköy / İstanbul
Tel: 0212 624 21 11 www.matbaasistemleri.com
Sertifika No / Certificate No: 20706

Yapım ve Dağıtım / Production and Distribution
Zero Prod. San. Ltd. Şti.
Abdullah Sokak, No. 17, Taksim
34433 İstanbul - Turkey
Tel: +90 (212) 244 7521 Fax: +90 (212) 244 3209
e.mail: info@zerobooksonline.com
www.zerobooksonline.com/eng
www.egeyayinlari.com

İçindekiler / Contents

Sunuş	IX
Özgeçmiş	XI
<i>Pervin Büyükkolancı</i>	
İki Arkeologun 40 Yıl Meslek ve Gönül Birlikteliği	1
<i>Celal Şimşek</i>	
Dostum Mustafa Büyükkolancı	5
<i>Belkis Sunik</i>	
Mustafa Hocam	7
<i>A. Oğuz Alp – Alptekin Oransay</i>	
Han Nekropolü’nde Ele Geçen Roma Dönemi Seramikleri	9
<i>Maria Aurenhammer</i>	
Die Ephesische Replik des Lysippischen Eros mit dem Bogen	29
<i>Gökben Ayhan</i>	
Ayasuluk İç Kalesi “Süzgeç Çanaklı” ve “Kaideli Suzgeç Çanaklı” Lüle Buluntuları	41
<i>Özlem Aytek</i>	
Aşağı Pınar Höyüğü’nde Bulunan Kil Bilezik/Halkalar Üzerine Bir Ön Değerlendirme	55
<i>Asuman Baldırın</i>	
Stratonikeia’dan Rulet Bezemeli Unguentariumlar	71
<i>Anton Bammer</i>	
Die Phöniker im Artemision von Ephesos	85
<i>Emin Başaranbilek</i>	
Ödemiş’te Çoban Dede Türbesi ya da Kızıl Ali Zaviyesi	99
<i>Fahriye Bayram</i>	
Mamatminda (İbrikli) Kilisesi: Duvar Resimlerinin Tanımlanması Üzerine Bir Deneme	115
<i>Aytekin Büyüközer – Zeliha Gider</i>	
Lykaonia Bölgesi’nde Bir Frig Kaya Mezarı	145
<i>A. Vedat Çelgin</i>	
Eski Hellen Atletizmindeki Koşu Yarışmaları İçinde “Stadion Koşusu”nun Yeri	157
<i>Francesco D’Andria</i>	
Phrygia Hierapolisi Martyrion’u Hakkındaki Bir Kitabın Hikayesi	171
<i>Fulya Dedeoğlu</i>	
Küfü Çayı Vadisi M.Ö. 2. Binyıl Yerleşimleri	193
<i>Zafer Derin</i>	
İzmir, Yassıtepe Höyüğü Orta Tunç Çağ Yerleşimi	203
<i>Ertekin M. Doksanaltı – Deniz Sevmen</i>	
Konya Arkeoloji Müzesi’nden ‘Horoz Grubu’ Attik Bir Lekythos ‘Paridis Iudicium’	215

<i>Bahadır Duman</i>	
Tripolis'teki Geç Bizans Kalesi	229
<i>Turan Efe</i>	
Küllioba'dan Çift Kulplu Fincan Formuna Ait İki Örnek ve Düşündürdükleri	247
<i>Helmut Engelmann</i>	
Die Ostotheke des Timaios (TAM II 487)	253
<i>Rifat Ergeç</i>	
Günümüz Müzeciliği'ne Bir Bakış ve Gaziantep Müzeleri	257
<i>Aydın Erön</i>	
Tralleis Geç Antik Çağ Kandil Kalıpları	263
<i>Akın Ersoy – Çağdaş Yılmaz – Sarp Alatepeli</i>	
Antik Smyrna'nın Hellenistik-Roma Dönemi Kent İçi Kapalı Sistem Su Kanalları	277
<i>Adil Evren</i>	
Didim-Altnkum Buluntuları: Bronz Silahlar	285
<i>Ebru Fatma Fındık</i>	
'Eukharistia ve Prophora', Ayasuluk Tepesi ve St. Jean Anıtı Kazılarından Kutsal Ekmek Mührü	299
<i>Bilge Hürmüzlü – Ayça Gerçek</i>	
Pisidia'da Yeni Bir Kale Yerleşmesi	309
<i>Fahri Işık</i>	
Anadolulu Ephesos Üzerine	315
<i>Mehmet Akif Işık</i>	
Afganistan – Belh Kasabasındaki Muhammed Bahaeddin Veled Medresesi Kazısı	339
<i>Werner Jobst</i>	
Wandmosaik und Opus Sectile-Paviment der Grossen Klosterkirche von Mor Gabriel (Tur Abdin/Türkei)	345
<i>Turhan Kaçar</i>	
Geç Antik Çağ Ermeni Tarihi ve Ermeniler Arasında Hıristiyanlık Üzerine Notlar	361
<i>İlhan Kayan</i>	
Küçük Menderes Delta Ovasında (Selçuk) Derbent Vadisi'nin Jeomorfolojik Özellikleri ve Çukuriçi Höyüğü	369
<i>Erim Konakçı</i>	
Ayasuluk Tepesi Orta Tunç Çağ Seramiği Üzerine Bir Değerlendirme	381
<i>Claudia Lang Auinger</i>	
Sakrale Versammlungsplätze in Römischen Städten?	405
<i>Ulrike Muss</i>	
The Artemision at Ephesos: From Paganism to Christianity	413
<i>Umay Oğuzhanoğlu</i>	
Laodikeia Erken Tunç Çağ 2 Mezarlığından Bir Çukur ve Düşündürdükleri	423
<i>Aenne Ohnesorg</i>	
Fragmente des Bauschmucks vom Kroisos-Tempel Funde aus der Johanneskirche von Ephesos	435
<i>Ali Ozan</i>	
Ege Gübre Yerleşimi Bağlamında Kıyı Ege'de Neolitik Çağ Yerleşimlerinin Yer Seçimi ve Yerleşme Tiplerinin Değerlendirilmesi	459
<i>Mehmet Özdoğan</i>	
Höyük - Höyükleşme ve Höyükleri Tanımak	471
<i>Ramazan Özgan – Ali Altın</i>	
İznik/Nikaia'dan İlkinci Bir Sütunlu Lahit (Res. 2-10)	485

<i>Mehmet Özhanlı – Tuçe Güngör</i>	
Pisidia Antiokheia'sı Mortarları	505
<i>Şükrü Özündoğru</i>	
Klasik Dönem'de Kсантос Kenti Dynast (Bey) Ailesi ve Pers Komutani Harpagos İlişkisi	515
<i>Georg A. Plattner</i>	
Belekte Architektur - Figuralkapitelle Aus Ephesos	525
<i>Aslı Saraçoğlu</i>	
Tralleis Konut Alanı Kazılarında Bulunan Dokuma Ağırlıkları	537
<i>Mehmet Sevim</i>	
Parnassos Antik Kenti Erken Bizans Kilisesi	547
<i>M. Ayşem Sezgin</i>	
Laodikeia'dan Fil Betimlemeli Lahit Parçası	559
<i>Bilal Söğüt – Banu Yılmaz</i>	
Yeldeğirmen Tepe Çalışmaları Ön Değerlendirmesi	569
<i>Nuran Şahin</i>	
Klaros Doğuran Ana Tanrıça Heykelciği ve Kolophon Ülkesi'nde Ana Tanrıça Kimliği	587
<i>Celal Şimşek</i>	
Laodikeia'da M.S. 7. yy. Sonrası Yaşam	597
<i>Oğuz Tekin</i>	
Weights in the Museums of Denizli, Kütahya and Afyon	613
<i>Mehmet Tekocak</i>	
Akşehir Müzesi'nden Bir Urartu Bronz Kemerı	631
<i>Hilke Thür</i>	
Peristylgärten in Ephesos?	641
<i>Şükrü Tül</i>	
Değirmendere Su Kaynakları Çevresindeki Arkeolojik Alanlar	665
<i>Polat Ulusoy</i>	
Klazomenai'de Bulunmuş Lotus-Palmet Bezemeli Friz Parçasının Değerlendirilmesi	679
<i>Gilbert Wiplinger</i>	
Die Türen in den Wohneinheiten 1 und 2 des Hanghauses 2 von Ephesos	689
<i>Kahraman Yağız</i>	
Bir Troas Bölgesi Arkaik Nekropolisi: Antandros	707
<i>Ahmet Yaraş</i>	
Telesphoros Heykeli (Edirne Müzesi 1148)	723
<i>Bariş Yener</i>	
Laodikeia'dan Traverten Bir Ion Başlığı	729
<i>Senem Yıldız – Ertuğ Öner</i>	
Kadıkalesi-Anaia ve Çevresinde (Kuşadası-Aydın) Paleocoğrafya ve Jeoarkeoloji Araştırmaları	737
<i>Fuat Yılmaz</i>	
Ayasuluk Kalesi Kazısında Bulunmuş Bir Myken Vazosu Üzerine	759
<i>Gülgiün Yılmaz</i>	
St. Jean (Aziz Yuhanna) Kilisesi Atrium Kazılarında Bulunan Seramik Eserler	767
<i>K. Levent Zoroğlu</i>	
Müzeler ve Müze Uzmanlarının Akademik Araştırmacılığının Geliştirilmesi Konusunda Düşünceler	781
<i>Ayşe Ziilkadiroğlu</i>	
İzmir / Bayındır Yakapınar Köyü Mezarlığı ve Üç Efe Mezar Taşı	785

İZMİR, YASSITEPE HÖYÜĞÜ ORTA TUNÇ ÇAĞI YERLEŞİMİ

Zafer DERİN*

Sevgili meslektaşım, Mustafa Büyükkolancı'ya sevgilerimle...

Yassıtepe Höyüğü, Bornova İlçesi Kazım Dirik mahallesi sınırları içinde, Ege Üniversitesi Hastanesi'nin güneyinde, Forum Bornova ve Manda deresi arasında yer almaktadır (Fig.1-2). Höyük'teki kazı çalışmalarına 2010 yılında başlanmıştır¹. Yassıtepe 7 m.ye yaklaşan yüksekliğe sahip olmasına karşın, derelerin getirdiği alüvyonlarla çevresinin dolması sonucunda, günümüzde ova tabanından 1-2 m. kadar yüksekliğe sahip alçak yayvan bir tepe şeklini almıştır. Yarısı, yakın zamanda inşa edilen konutların altında kalan yerleşim alanı, 2005 yılından sonra arkeolojik sit alanı olarak tescil edilmiştir (Fig. 2-3). Denizden yüksekliği 19 m. olan Höyük, kuzey güney doğrultusunda 200 m. uzunluğunda, doğu batı doğrultusunda ise 150 m. genişliğindedir (Fig. 4). Yeşilova Höyüğü kazı programı kapsamı 2010 yılında başlatılan ilk kazı çalışmalarında², kültür tabakalarının yüzey toprağının hemen 10 cm. altında başladığı, üzerine yapılan yol ve tarımsal faaliyetler nedeniyle yüzeye yakın kalıntıların kısmen tahrip olduğu görülmüştür.

Höyüğün yüzeyinde yaptığımız araştırmalarda, yerleşimin geniş bir alana yayıldığı anlaşılmıştır. Höyüğün doğu yarısını oluşturan, üzerinde evlerin bulunduğu yapılaşmış alan ve höyüğün batı kesimini oluşturan henüz yapılaşmamış boş alanda toplanan çanak çömlek buluntuları ile yapılan sondajlar höyüğün kültürel yayılımı konusunda bilgi vermiştir (Fig. 4). Yapılan kazılardan ve Yeşilova Höyüğü'nden elde edilen bulguların da yardımıyla höyük-teki tabakalar:

I. Kültür Katı:

- A. Roma (MÖ.10-MS.290)
- B. Demir Çağ
- C. Tunç Çağ
 - 1. Geç Tunç Çağ
 - 2. Orta Tunç Çağ
 - 3. Erken Tunç Çağ I a,b,c,d,e,f,g,h (M.Ö. 3020-2900/M.Ö. 2880-2830)

II. Kültür Katı (Kalkolitik):

Orta Kalkolitik 1,2 (M.Ö. 4340-4170)

III. Kültür Katı (Neolitik):

Geç Neolitik (M.Ö. 5970-5730) olarak tespit edilmiştir.

* Yrd. Doç. Dr. Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, İzmir-TR.

¹ Derin 2007, 1-14; Derin 2013a, 5, 20-25.

² Derin 2012, 45-47.

Höyükün batı kesiminde 3. derece arkeolojik sit alanlarında Roma Dönemi'ne ait çanak çömlek parçaları ele geçmiştir. Roma Dönemi höyük üzerinde henüz kesinleşmiş bir tabaka olarak tespit edilmemesine karşın, I.A Kültür katı adıyla tanımlanmıştır. Buna karşın başta Erken Tunç Çağ buluntuları olmak üzere Orta ve Geç Tunç Çağ sürecini içeren çanak çömlek parçalarının yoğunluğu, Yassıtepe'de en uzun süreli kültür katının kalın bir tabaka ile temsil edilen Tunç Çağ yerleşimi olduğunu ortaya koymuştur. IC. Kültür katında Tunç Çağı üç ayrı süreç ile temsil edilmektedir. Höyükün doğusundaki 2. ve 3. Derece sit alanlarında yüzey buluntuları içinde 1. kat Geç Tunç Çağ'a ait Gri Minyas türü keramiklerle tanımlanmaktadır. Höyükteki ikinci büyük malzeme grubu sahip 2. kat Orta Tunç Çağ tabakalarının Höyükün merkezi dışında doğu ve güneydoğusundaki alanlarda yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Özellikle 3. Derece Arkeolojik Sit alanlarında yapılan sondajlarda Orta Tunç Çağı'na ait mimari bulgulara da rastlanmıştır (Fig. 5,6).

Yassıtepe Höyübü'nün merkezinde en az 500 m².lik alanda yapılan kazı çalışmalarında Orta ve Geç Tunç Çağı'na ait herhangi bir bulguya rastlanmaması ve bu dönemlere ilişkin bulguların höyükün eteklerine doğru yayılım gösternesi, höyükün üst kesiminin yıllar içinde tıraşlanmış olabileceğini akla getirmektedir.

Höyükün güney ve güneydoğusu genellikle 1. Derece arkeolojik sit sınırları dışındaki alanları kapsamaktadır (Fig. 4). Söz konusu alanlarda çoğunlukla bahçeli müstakil evler bulunmaktadır (Fig. 2-3). Evler ve evlerin arasında henüz yerlesilmemiş parsellerin bir kısmı 2. Derece, önemli bir kısmı ise 3. Derece arkeolojik sit alanlarını içermektedir (Fig. 4). 3. Derece arkeolojik sit alanında İzmir Arkeoloji Müzesi ile birlikte yapılan sondaj kazıları höyükün kültürel yayılımı konusunda önemli bilgiler kazandırmıştır. Höyükün kuzeydoğusunda 3690 ada içindeki 73,72, 344 parsellerde, kuzeybatısında 3705 ada üzerinde 1-3 ve 9-10 parsellerde, batıda 14071 ve 14072 ada üzerinde ve güneydeki 3712 ve 3713 No'lu parsellerde yapılan sondajlarda mimari kalıntılar rastlanmaması nedeniyle sondajların ardından inşaata izin verilirken, 3692 ve 3695 no.lu adalardaki bazı parsellerde mimari kalıntılar rastlanmıştır (Fig. 4-5). Mimari kalıntılar bulunmayan parseller dahil olmak üzere tüm alanda çanak çömlek parçaları ele geçmiştir. Çanak çömlek parçalarının yoğunluğu çalışılan alanlara göre değişiklik göstermektedir.

Genel olarak höyükün doğusunda yer alan 3. Derece arkeolojik sit alanlarında 3690 ada 73 parselden başlayarak güneydoğuda 3695 ada 117 parsele kadar olan alanlar içinde Orta Tunç Çağı'na ait mimari ve çanak çömlek buluntuları tespit edilmiştir. Özellikle 3692 adanın bulunduğu alandan itibaren de taş temeller açığa çıkartılmıştır (Fig. 4-6).

Herhangi bir mimari kalıntılar rastlanmamasına karşın 3690 ada üzerinde 17.00–16.80 m. civarında Orta Tunç Çağı'na ait çanak çömlek parçalarının yoğunlaştığı anlaşılmış. Bunların kültürel bir tabakadan çok toprak içine Roma keramikleri ile karışmış, sel ile sürüklendiği keramik parçaları izlenimi vermiştir. 3695 ada 117 parselde yapılan sondaj kazılarında en kuzeyde 16.04 m.den itibaren mimari kalıntılar ortaya çıkartılmıştır (Fig. 4). Taş temel kalıntılarının 117 parselin tümünde açığa çıkması bütün alana yayılan bir OTÇ kültür tabakasının olduğunu göstermiştir (Fig. 6). 0.50-0.60 m. kalınlığındaki duvarlara ait taş temeller çay taşlarıyla kuru duvar teknigidé tek sıralı olarak inşa edilmiştir. Duvarların tek sıralı taş temel üzerine kerpiçten yapıldığı anlaşılmıştır.

Yassıtepe'nin merkezinde yüzeyin 10 cm. altında başlayan kültür tabakalarının güneye doğru yüzeyin 1.30 m. altında ortaya çıkması, mimari kalıntıların kuzeyden güneye, Manda deresine doğru eğimleindiğini göstermiştir. Bu eğim, höyükün kuzey, güney ve doğu kesiminde derelerin getirdiği 1.00 m. yüksekliğindeki alüvyon tabakalarını nedeniyle zamanla kaybolmuştur.

3. Derece Arkeolojik Sit alanlarında yapılan sondaj kazıları arkeolojik kalıntılar için önemli sonuçlar vermiştir. Ayrıca Ege Üniversitesi Coğrafya Bölümü tarafından yapılan Jeoarkeolojik sondajlar³, Orta Tunç Çağ yerleşimine ait kalıntıların dağınık olarak güneydoğuya doğru 2 ve 3. derece Arkeolojik sit kapsamındaki bulunduğu alanlara yayıldığı göstermiştir (Fig. 4). Bu alanlarda mimari ile birlikte çok miktarda çanak çömlek parçaları da bulunmuştur.

³ Derin 2013b, 577-586.

Yassıtepe'de bulunan IC2 katına ait keramiklerin büyük bölümü kalın astarlı, açıklı ve düzgün yüzeylidir. Çanak çömlek parçaları grimsi kahve (10YR 5/2), kırmızı kahve (2.5YR 5/4) ve mat kahve (10YR 7/4) rengindedir. Keramikler içinde kırmızı (2.5YR 5/6 ve 2.5YR 5/4) ve açık kahverengi (7.5YR 6/4) mal gruplarının yoğun olduğu anlaşılmaktadır (Fig.11-12). Çanak çömlekler katkısız ya da ince kum, çok küçük taşçık, kireç parçacıkları ve mika kataklı olarak yapılmışlardır. Katkı oranı ince cidarlı narin kaplarda azalmakta, bu tür kaplarda çoğunlukla saf katkısız kil kullanılmaktadır. Büyyük oranda yabancı maddelerden arındırılmış bu tür kille ince nitelikli kaplar yapılmıştır. Kalker bu tür keramiklerde az olup çok ince parçacıklar halindedir. Kaplar içinde kaba olarak niteleyebileceğimiz parçalar da bulunmaktadır. Bu tür keramikler yüksek oranda kalker, mika, taşçık parçaları içermektedir. Bunların dışında devetüyü astarlı, gri ve altın mikali hamur ve astara sahip keramikler de tespit edilmiştir. Çarkta yapılmış kapların çoğunluğu iyi pişirilmiştir. Elde edilen parçalardan kapların büyük çapta düzenli ve aynı zamanda uygun hava akımının sağlandığı yüksek ısı üreten fırnlarda pişirildiği anlaşılmaktadır. Kildeki kalker daha çok devetüyü, sarı ve bey/krem renklerin, olasılıkla mangan ise kırmızımsı kahverengi renklerinin baskınmasına neden olmuştur.

Çanak çömlek içinde ithal olarak tanımlanabilecek parçalara rastlanmamıştır. Buluntular içinde ‘Yerli Seramik’ olarak tanımlanan çanak çömlek geleneği karakteristikdir⁴. Ele geçen kaplar içinde açık ya da kapalı çanak ve kaselerle, çömlekler dikkati çekmektedir. Form bakımından çok çeşitlilik görülmemesine karşın; belirgin form tipi olarak, içe dönük ağız kenarlı çanak ve kaseler (Fig. 7: 1-4; Fig. 11.), basit ağız kenarlı keskin omuzlu kase ve çanaklar (Fig. 7: 5-6; Fig. 11.), basit ağız kenarlı çanak ve kaseler (Fig. 8: 7-10; Fig. 11.), dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı omurgalı çanaklar (Fig. 8-9: 11-14; Fig. 12.), dışa dönük ağız kenarlı şişkin karınlı çömlekler (Fig. 9: 15-18; Fig. 12.) daha yaygındır. Dipler genel olarak yüksek kaideli olarak yapılmıştır (Fig. 10: 19-22; Fig. 11-12).

Yassıtepe Höyügü kazılarında IC2 katında ele geçen çanak çömleklerin form ve mal özellikleri dikkate alındığında başta İzmir Bölgesi olmak üzere Batı Anadolu'nun iç kesimine kadar uzanan geniş coğrafya içindeki birçok yerleşimle paralellik kurmak mümkündür. Smyrna/Bayraklı 7-8 tabakaları, Ayasuluk XIa evresi, Milet III. tabakası, Kocababaştepe Orta Tunç Çağ 3 tabakası, Beycesultan V. tabakası ve Asopos Tepesi VIa ve VIb tabakalarında ele geçen basit ağız kenarlı omuzlu, içe dönük ağız kenarlı ve özellikle dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı çanak ve kaseler Yassıtepe keramikleri ile benzer özelliklere sahiptir. Bunların dışında Didyma, Bademgediği Tepesi VI. Katı, Kadıkalesi IV, Çine-Tepecik II2a-b, Ulucak I ve Panaztepe gibi kazısı yapılan birçok yerleşim merkezinde⁵ bulunan çanak çömleklerle benzerlikler tespit edilmiştir.

Sözü edilen bulgular Batı ve Orta Anadolu kronolojik gelişimi dikkate alındığında Orta Tunç Çağ I ve III süreçlerini işaret etmektedir. Ayasuluk XIa ve XIb evrelerinden gelen C14 analiz sonuçlarının M.Ö. 2000-1800, Asopos Tepesi VIb ve VIa evrelerinden alınan C14 örneklerin de her iki evre için M.Ö. 1950-1700 tarihlerini vermesi nedeniyle⁶, Asur Ticaret Kolonileri Çağ ile karşılık bulan Yassıtepe Orta Tunç Çağ tabakasını yaklaşık olarak M.Ö. 1900-1800 yılları civarına tarihlendirmekteyiz.

Yerleşim alanı bronz bulgular bakımından da oldukça fakirdir. Sondaj çalışmalarında sadece metal olarak, bir bronz iğne ele geçmiştir. Yassıtepe Höyügü'nde OTÇ tabakaları buluntuları ve mimari kalıntıları dikkate alındığımızda özellikle ithal malların olmaması, Girit kültürü ile ilişkili bulguya rastlanmaması höyügün kültürel bakımından kıydan çok İç Ege kültürleri ile daha yakın ilişki içinde olduğunu ortaya koyar.

⁴ İzmir sınırları içinde ‘Yerli seramik’, içinde kırmızı astarlı mallar, devetüyü astarlı mallar, gri mallar ve altın mikali mallar olarak çeşitlilik gösterir. Bölgenin yerli keramik geleneği ile ilgili olarak bakınız: Günel 1999, 29 vd., 42-56, lev.1-127.

⁵ Bayne 2000, 63, 270, Fig. 7:4, 5, 6, 63, 270; Kan 2005, Fig. 11: b; Aykurt 2004, 78; Lev 1: a-c. 234 Lev 5: a-c; 46, Lev 6: a-c, 53, Lev 10: c, 95, Lev 22-23, 32, Lev 34: b-d; Günel 1999, 29 vd., 42-56, lev.1-127, Lev 6: 8, Lev 6: 1-7, Lev 7: 1-6, Lev 9: 4, 42, Lev 13: 6, ;44, Lev 28: 1-8, Lev 29: 1-7, 41, Lev 30: 2-7, Lev 31: 1-4; Lev 31: 5-7, Lev 32: 1-5; Lloyd - Mellaart 1965, 88, Fig. 3: 3, 108, 9, 104, Fig. 4: 3, 92, Fig. 5: 7, 122, Fig. 13: 2-4, B, Fig. 16: 5, 122 Fig. 25: 2, 88, 7, 8; 90; Kull 1988, 228, Taf 1: 5, Umurtak 2003, 55, 63; 66, Fig. 1: 9; Aykurt 2010, 8 vd.; Çevik 2013, 145-147, res. 8.

⁶ Bölgenin OTÇ keramiğinin gelişimi ve kronolojisi ile ilgili olarak bakınız: Konakçı 2012, 325 vd. Lev 1: 1-4, 2: 1-4, 4: 1-8; 243, Lev.8: 1-6, Lev.8: 7-8.

Mimari gelenek açısından bakıldığından, Yassıtepe OTÇ tabakalarında güçlü ve özel yapı kalıntılarının olmaması (Fig. 5-6) nedeniyle, sosyal örgütlenme biçimini ortaya koyabilecek geniş çaplı mimari unsurların bulunduğuundan söz etmek mümkün değildir. Çokunlukla mimari olarak Kıyı Kültür Bölgesi’nde yer alan Milet, Kadıkalesi, Çine Tepecik yerleşimlerinde olduğu gibi, Yassıtepe’de de domestik nitelikte yapıların bulunduğu anlaşılmaktadır. Yassıtepe OTÇ yapılarının Erken Tunç Çağ yapılarına göre oldukça basit ve dağınık yapılardan oluşması, Höyük’té zengin bir Orta Tunç sürecinden bahsedilemeyeceğini ortaya koymuştur. Olasılıkla mimari ve buluntu açısından daha zengin Orta Tunç yerleşiminin Yassıtepe’nin doğusundaki İpeklikuyu ve Pınarbaşı Höyükleri’nde olduğunu düşünmektedir.⁷ Önümüzdeki süreçte planlanan kazı çalışmalarıyla Yassıtepe Höyüğu’nun Orta Tunç Çağ süreci C14 sonuçlarıyla da desteklenerek daha iyi aydınlatılmaya çalışılacaktır.

KATALOG

Fig. 7: Yassıtepe Orta Tunç Çağ Keramiği

1. İçe dönük a.k. çanak, açık kahve hamur (7.5YR 6/4), açık kırmızı (2.5YR 6/6) astar, kum, kalker katkılı, açılı, iyi pişmiş, çark yapımı, R.21 cm.
2. İçe dönük a.k. çanak, açık kırmızı hamur (2.5YR 6/6), kırmızı astar (2.5YR 5/6), açık kahve iç astar (7.5YR 6/4), kum, mika, açılı, iyi pişmiş, çark yapımı, R.20,5 cm.
3. İçe dönük a.k. çanak, açık kahve hamur (7.5YR 6/4), kırmızı astar (2.5YR 5/6) astar, kum katkılı, açılı, çok iyi pişmiş, çark yapımı, R.18 cm.
4. İçe dönük a.k. kase, kırmızımsı sarı hamur (7.5YR 7/6), kırmızı astar (2.5YR 5/6), kum, orta pişmiş, el yapımı, R.14 cm.
5. Basit a.k. omurgalı çanak, gri kahve hamur-astar (10YR 5/2), kum, kalker mika katkılı, açılı, iyi pişmiş, çark yapımı, R.22 cm.
6. Basit a.k. omurgalı çanak, açık kahve hamur-astar (7.5YR 6/4), kum, kalker katkılı, açılı, iyi pişmiş, çark yapımı, R.18 cm.

Fig. 8: Yassıtepe Orta Tunç Çağ Keramiği

7. Basit a.k. çanak, koyu sarı hamur (7.5YR 6/6), gri kahve dış astar (10YR 5/2), açık kahve iç astar (7.5YR 6/4), kum, kalker, mika katkılı, açılı, iyi pişmiş, çark yapımı, R.19 cm.
8. Basit a.k. çanak, açık kahve hamur (7.5YR 6/4), kırmızı astar (2.5YR 5/6), kum, kalker katkılı, açılı, çok iyi pişmiş, çark yapımı, R.20 cm.
9. Basit a.k. çanak, açık kırmızı hamur (2.5YR 6/6), kırmızı astar (2.5YR 5/6), kalker katkılı, açılı, çok iyi pişmiş, çark yapımı, R.21 cm.
10. Kulplu kase, açık kırmızı hamur (2.5YR 6/6), kırmızı astar (2.5YR 5/6), kalker, mika katkılı, açılı, çok iyi pişmiş, çark yapımı, R.10 cm.
11. Dışa kalınlaştırılmış a.k. keskin omuzlu çanak, grimsi kahve hamur-astar (10YR 5/2), kum, mika katkılı, açılı, iyi pişmiş, çark yapımı, R.26 cm.
12. Dışa kalınlaştırılmış a.k. keskin omuzlu çanak, grimsi kahve hamur (10YR 5/2), kırmızımsı sarı (7.5YR 6/6) astar, kum, mika katkılı, orta pişmiş, el yapımı, R.30 cm.

Fig. 9: Yassıtepe Orta Tunç Çağ Keramiği

13. Dışa kalınlaştırılmış a.k. keskin omuzlu, sepet kulplu çanak, gri hamur-astar (10YR 5/1), kum, mika katkılı, iyi pişmiş, çark yapımı, R.31 cm.
14. Dışa kalınlaştırılmış a.k. keskin omuzlu, sepet kulplu çanak, grimsi kahve hamur-astar (10YR 5/2), kum, mika katkılı, iyi pişmiş, çark yapımı, R.30 cm.

⁷ Höyüklerin yüzeylerinde ele geçen keramikler bu durumu doğrulamaktadır. Bakınız; Derin - Batmaz 2005, 79-80, Res.7, Şek.6, Res.10, Şek.8.

15. Dışa dönük a.k. çömlek, mat kahve hamur (10YR 7/4), kum, mika taşçık katkılı, açkılı, iyi pişmiş, çark yapımı, R.33 cm.
16. Dışa dönük a.k. çömlek, kırmızımsı sarı hamur (7.5YR 7/4), kum, mika katkılı, açkılı, iyi pişmiş, çark yapımı, R.34 cm.
17. Dışa dönük a.k. çömlek, kırmızımsı sarı hamur - astar (7.5YR 7/4), kum, taşçık katkılı orta pişmiş, el yapımı, R.16 cm.
18. Dışa dönük a.k. çömlek, açık kırmızı hamur - astar (2.5YR 6/6), kum, kalker, mika katkılı, iyi pişmiş, el yapımı, R.18 cm.

Fig. 10: Yassıtepe Orta Tunç Çağ Keramiği

19. Yüksek kaide, gri hamur -astar (10YR 5/1), kum, mika katkılı, iyi pişmiş, çark yapımı, R.5 cm.
20. Halka dip, açık kahve hamur -astar (7.5YR 6/4), kum, sarı mika katkılı, açkılı, çok iyi pişmiş, çark yapımı, R.10 cm.
21. Halka dip, açık kahve hamur (7.5YR 6/4), kırmızı astar (2.5YR 5/6) kum, mika katkılı, çok iyi pişmiş, çark yapımı, R.11 cm.
22. Yüksek kaide, gri kahve hamur (10YR 5/2), grimsi kahve astar (10YR 5/2), kum katkılı, açkılı, iyi pişmiş, el yapımı, R.11,5 cm.

Fig. 11: Yassıtepe Orta Tunç Çağ Keramiği

Fig. 12: Yassıtepe Orta Tunç Çağ Keramiği

Kısaltmalar ve Bibliyografya

- Aykurt 2004 A. Aykurt, *Kocabüştepe Orta Tunç Çağ Seramik Örneklerinin Ege Arkeolojisindeki Yeri ve Önemi*, (Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 2004.
- Aykurt 2010 A. Aykurt, "İzmir Bölgesi Orta Tunç Seramiği", *Belleten LXXIV*, Ankara, 2010, 1-69.
- Bayne 2000 N. Bayne, "The Grey Wares of North-West Anatolia: In The Middle and Late Bronze Age and The Early Iron Age and Their Relation to The Early Greek Settlements", *AMS 37*, Bonn, 2000.
- Çevik 2013 Ö. Çevik, "Ulucab Höyük 2009-2011 Yılı Kazı Çalışmaları", *34. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Cilt 1 (28 Mayıs-1 Haziran 2012, Çorum), Ankara, 2013, 143-158.
- Derin 2007 Z. Derin "İzmir'den İki Yeni Prehistorik Yerleşim, Yassitepe Höyügü-Çakallar Tepesi Höyügü", *Arkeoloji Dergisi VII* -2006/1, İzmir, 2007, 1-14.
- Derin 2012 Z. Derin, "İzmir'in Prehistorik Yerleşimi, Yeşilova Höyügü 2010 Yılı Kazı Çalışmaları", *33. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Cilt 2 (23-28 Mayıs 2011, Malatya), Ankara, 2012, 45-47.
- Derin 2013a Z. Derin, "Bornova'daki 5 bin yıllık yerleşim: Yassitepe", *Kent Dergisi, Bornova*, Eylül 2013:5, İzmir, 2013, 20-25. (http://bornova.bel.tr/Bornova_dergi_5.sayi.pdf).
- Derin 2013b Z. Derin, "Yeşilova Höyügü'deki Jeo-Arkeolojik Çalışmalar ve Arkeolojik Sonuçları", *Profesör Doktor İlhan Kayan'a Armağan*, İzmir, 2013, 577-586.
- Derin – Batmaz 2005 Z. Derin – A. Batmaz, "Bornova-Kemalpaşa (İzmir) Arkeolojik Envanteri", *TÜBA Kültür Envanteri Dergisi*, 2004/2, İstanbul, 2005.
- Günel 1999 S. Günel, *Panaztepe II, MÖ II. Bine Tarihendirilen Panaztepe Seramığının Batı Anadolu ve Ege Arkeolojisindeki Yeri ve Önemi*, Ankara, 1999.
- Kan 2005 H. Kan, *Anaia-Kadıkalesi MÖ 2. Binyıl Seramikleri* (Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 2005.
- Konakçı 2012 E. Konakçı, *Küçük ve Büyüük Menderes Havzalarının MÖ 2. Binyıl Kültürlerinin Yeni Veriler Işığında Değerlendirilmesi* (Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi), İzmir, 2012.
- Kull 1988 B. Kull, *Demircihüyük V, Die Mittelbronzezeitliche Siedlung*, Verlag Philipp von Zabern Mainz am Rhein, 1988.
- Lloyd – Mellaart 1965 S. Lloyd – J. Mellaart, *Beycesultan vol 2, Middle Bronze Age Architecture and Pottery*, Londra, 1965.
- Umurtak 2003 G. Umurtak, "A study of A Group of Pottery Finds From the MBA Deposits at Bademağacı Höyük", *Anatolica Antiqua XI*, Paris, 2003.

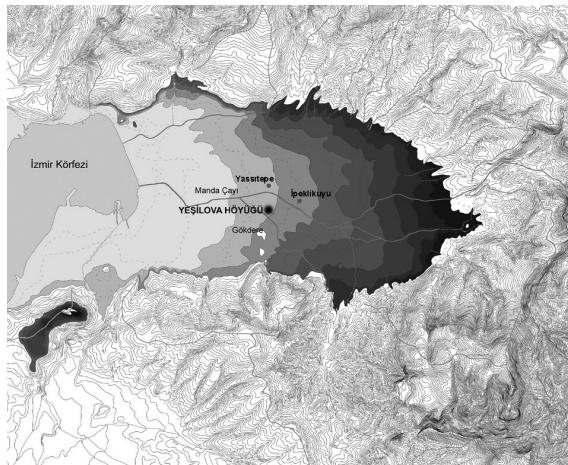

Fig. 1 Bornova Ovası ve prehistorik yerleşimler

Fig. 2 Yassıtepe hava fotoğrafı ve sit alanları

Fig. 3 Yassıtepe Höyübü kazı alanı

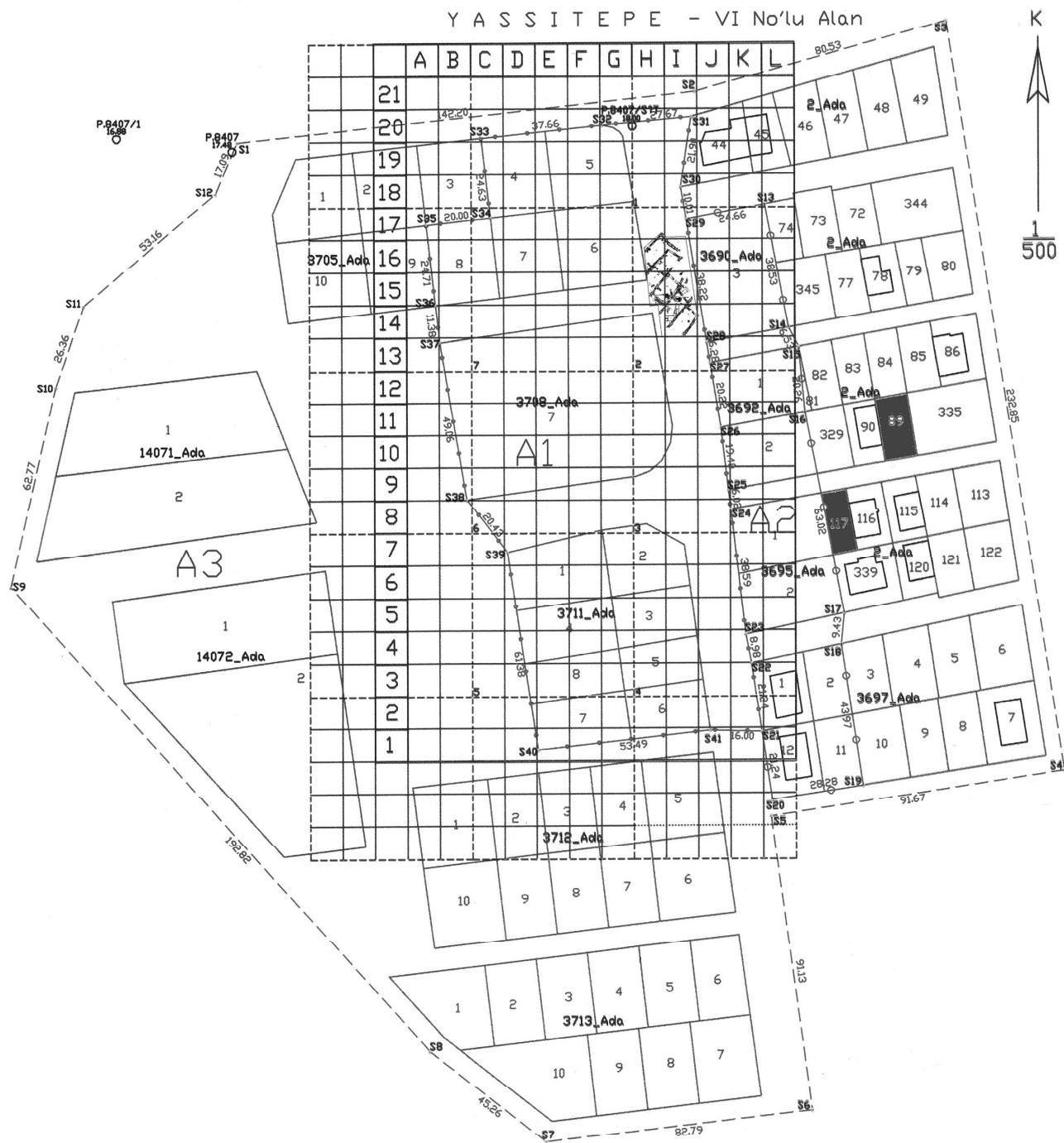

Fig. 4 Yassitepe topografik plan ve sit alanları

Fig. 5
Yassıtepe OTÇ
taş temel kalıntıları

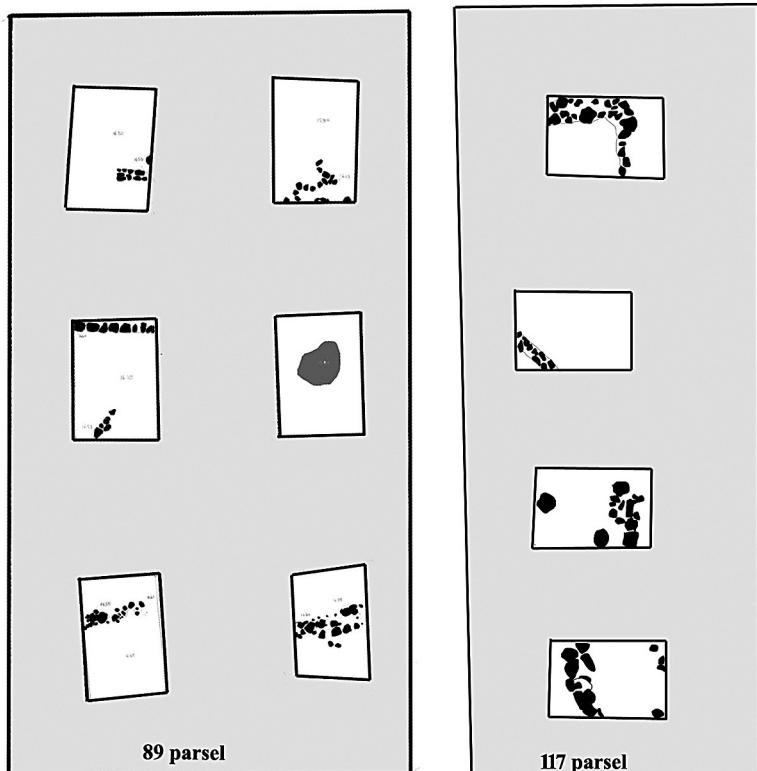

Fig. 6 Yassıtepe 89 ve 117 parsellerdeki OTÇ mimarisi

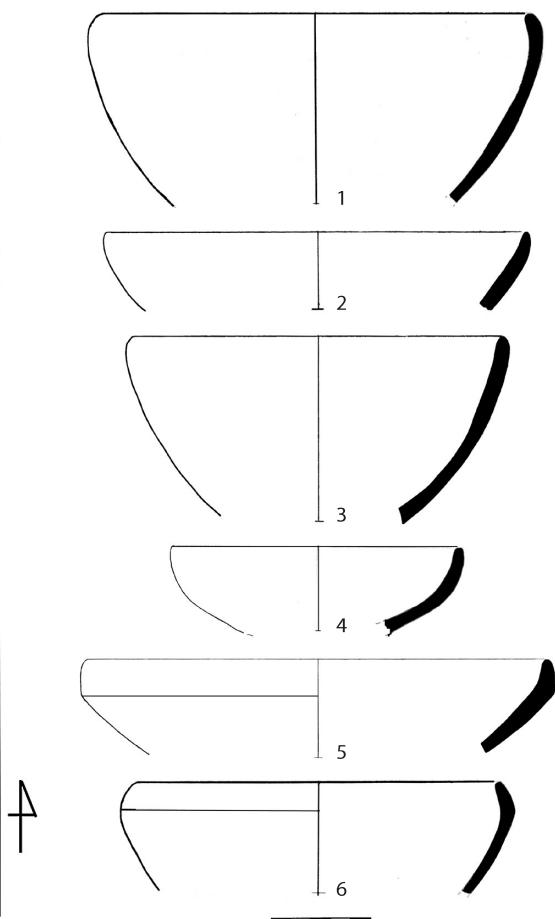

Fig. 7 Yassıtepe Orta Tunç Çağ keramiği

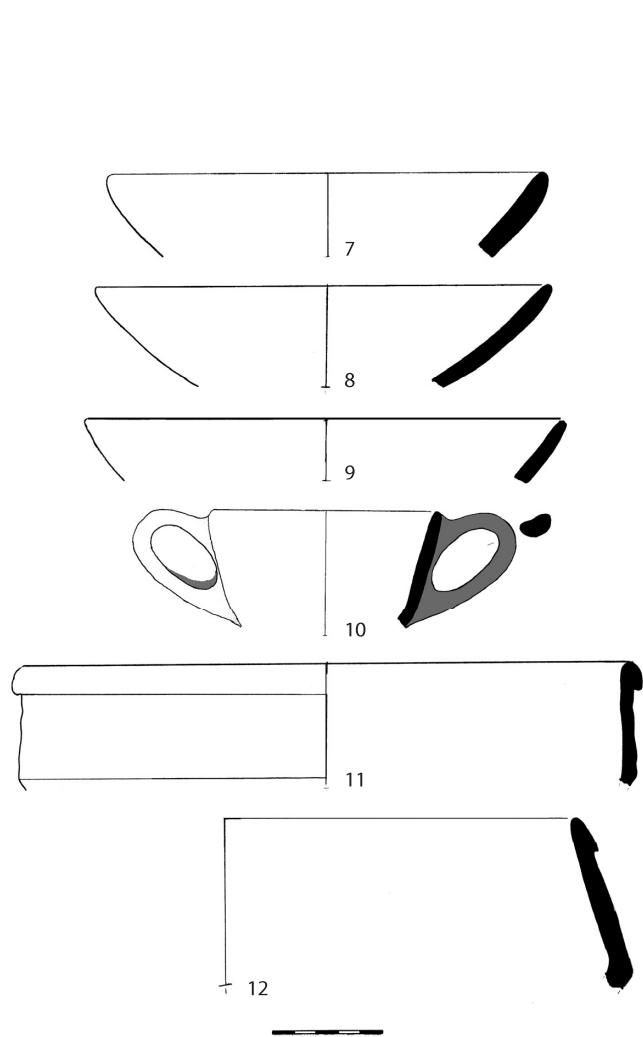

Fig. 8 Yassıtepe Orta Tunç Çağ keramiği

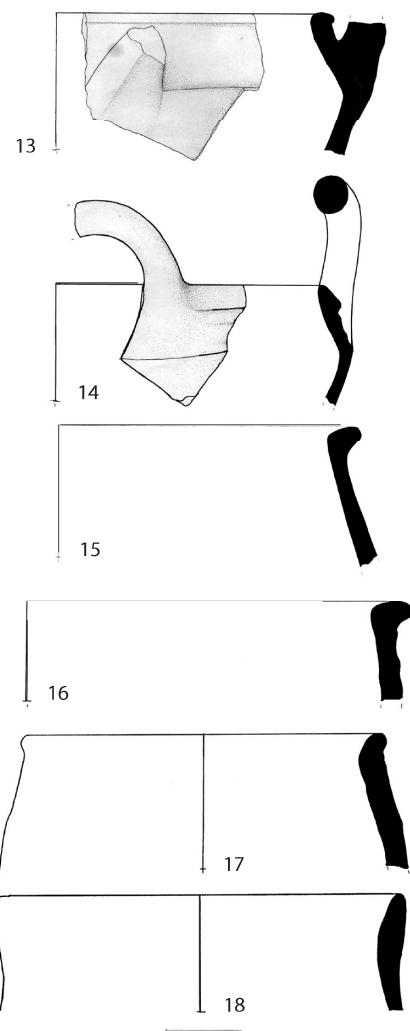

Fig. 9 Yassıtepe Orta Tunç Çağ keramiği

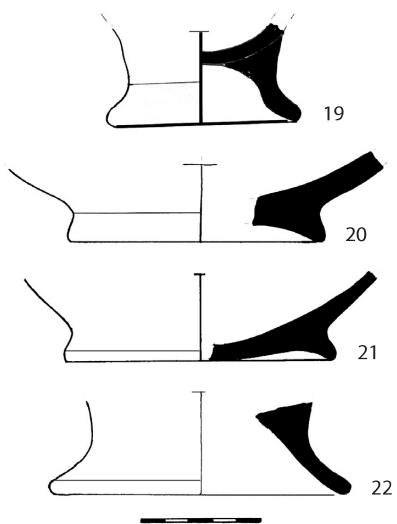

Fig. 10 Yassıtepe Orta Tunç Çağ keramiği

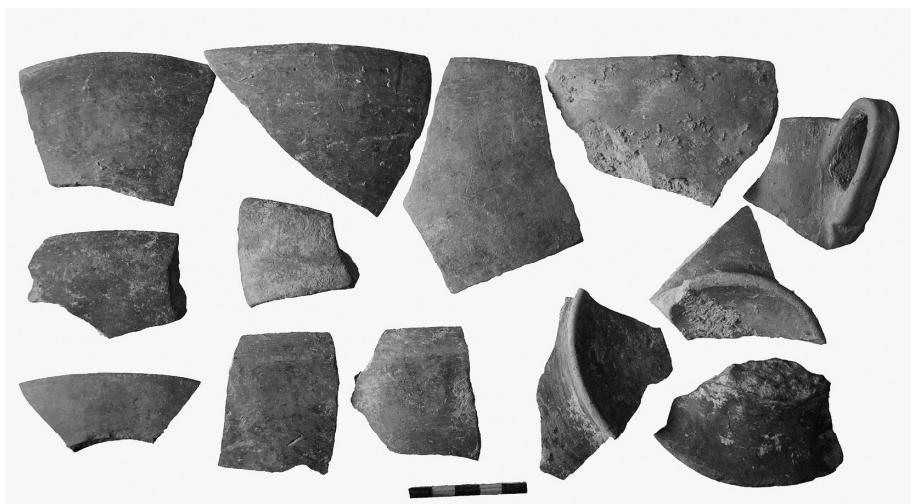

Fig. 11
Yassıtepe Orta Tunç
Çağ keramiği

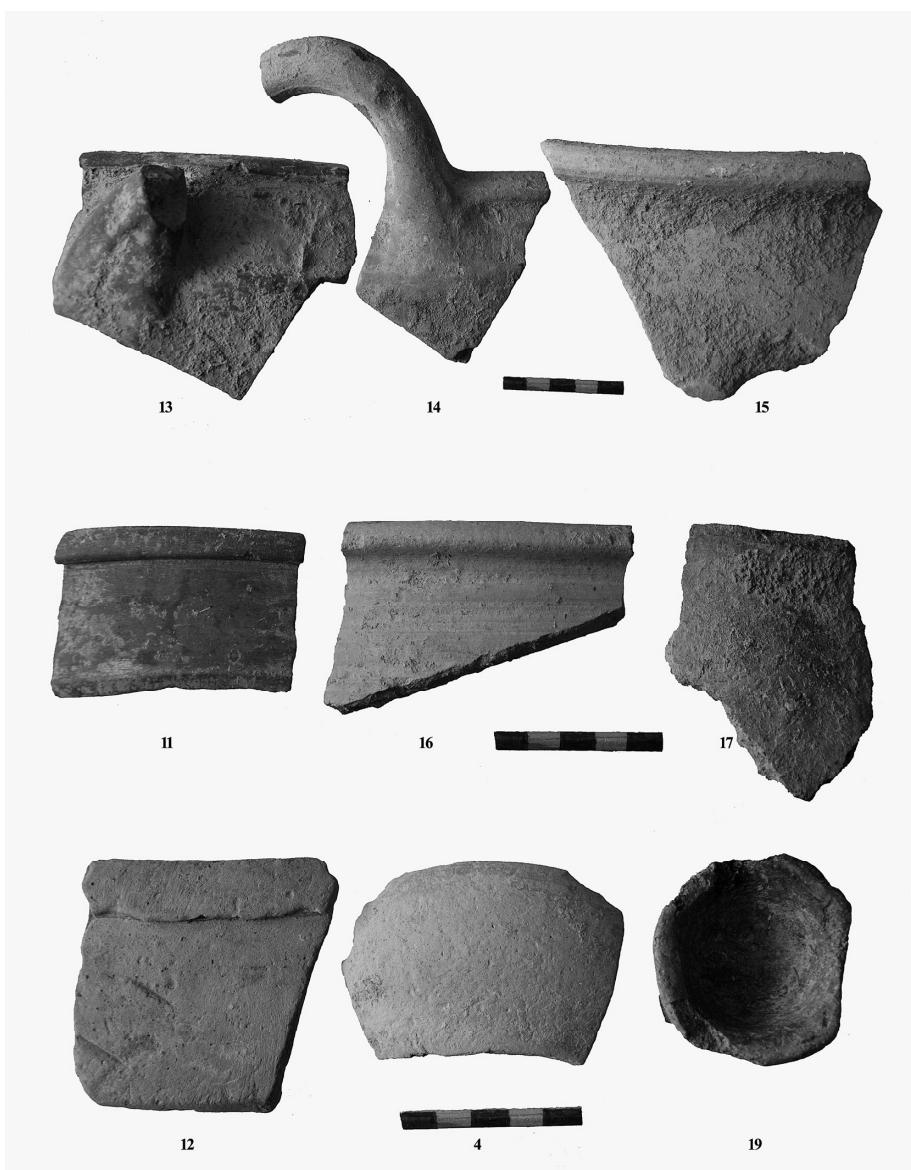

Fig. 12
Yassıtepe Orta Tunç
Çağ keramiği

